

NR. 1/2019 - 38. ÅRGANG

Historielagsnytt

Stordammen – i grevens tid - Se s. 16-18

Husk Væstakogdagen - Se siste side

Skoger og Konnerud
Historielag

«Vil du bli med i menuetten, i de grogrønne mainetten, når det våres, når det våres utmed gangsti og vegg?»

I Skoger og Konnerud historielag er det mange som vil være med, om ikke i menuetten så i aktivt arbeid; ikke mindre enn 15 komiteer og utvalg har vi i godt gjenge. På siste årsmøte ble dette vist i fullt monn, og jeg er så stolt av hva dere får til! En ekstra takk til hver især som har tatt på seg ett eller flere verv! Som medlem er du også invitert til å være med på alt som skjer i tiden fremover! I april gikk turen til Oscarsborg, og den er vel gjennomført når du leser dette. I juni har «Det dramatiske selskap» vandring, i august er vi invitert til Store Solum gård, og i september går ferden til kulturdag på Fossekleiva. Alle aktivitetene og invitasjonene med sted og tidspunkt står omtalt her i bladet.

Hanne Skjeldrum Fretheim, leder i Skoger og Konnerud historielag.

Men hva med mai? Da er det Vestskogdag hvor vi møtes ved bauten for høytidelig bekransning. Bautane er reist til ære for «gutta på skauen», som lå parat til tjeneste under 2. verdenskrig. Og når vi da i april besøker Oscarsborg festning som forsinket invasjonen av Norge, gir dette det besøket en ekstra mening. Og menuetten? Den må du danse selv eller med en du har kjær og nyte tiden vi nå er inne i.

Jeg ønsker hver og en av dere en god, solfylt vår og sommer og håper å treffe så mange som mulig av dere i de nevnte arrangementene.

Hilsen
Hanne

En sommernatt på Vestskogen

Har du lyst til å oppleve en sommernatt på Vestskogen, sitte på vollen utenfor Rønnehue utover i de små timer og våkne til vakker fuglesang morgenen etter? Som medlem i Skoger og Konnerud Historielag kan du overnatte på Rønnehue for bare kroner 200 per dag. Ta kontakt med Maria Bostrøm på Selvik Bruk for å avtale leie. Du treffer henne på telefon 32887500 eller 91310113. Nøkkel og reglementet «Folkeskikk på Rønnehue» leveres ut av Maria.

Gi en gave med innhold

Unikt innblikk i Konneruds 2-300 år gamle historie fra gruvedriften da det jobbet 3-400 personer på Konnerud. En bok til kr 150,- eller 2 bøker til kr 200,- (du velger bok)

Bestilling: epost til post@skhist.no

1 bok
kr 150,-

Begge bøkene
kr 200,-

Innhold

Styreleders spalte	s. 2
Klær skaper folk – og folk skaper seg	s. 4-7
Og alle var enige om at det var en fin tur	s. 8-11
En 100-åring i Skoger	s. 12-13
Konnerud Arbeiderparti stiftet 6. april 1919	s. 14-15
Stordammen i grevens tid	s. 16-18
Kongelig skapdør på Konnerud	s. 19
Det mektige Gravdals-navnet	s. 20-22
Bondekone - med høy status siden vikingtiden	s. 23-25
Byens første og største Fellesfjøs	s. 26-27
Flott tur til Oscarsborg	s. 28
Gruvedrift og ville frierier	s. 29
Omvisning på Store Solum	s. 29
Stor aktivitet i historielaget	s. 30
Vipps, så får historielaget mer penger i kassa	s. 30
Spennende quiz-kveld	s. 31
Tillitsvalgte	s. 31
Vestskogendagen 2019	s. 32
Viktige datoer i 2019	s. 32

**Konnerud Arbeiderparti
stiftet 6. april 1919**
s. 14-15

**Bondekone - med høy status siden
vikingtiden**
s. 23-25

Historielagsnytt

Ansvarlig utgiver:

Styret i Skoger og Konnerud Historielag.
Nr. 1 mai 2019 38. årgang.
Bladet kommer ut to ganger årlig- vår og høst
-og sendes alle medlemmene i Historielaget.
Opplag: 750 eksemplarer

Styret

Leder:	Hanne Fretheim
Nestleder:	Jan Sundby Ekeberg
Sekretær:	Jon Halden
Kasserer:	Randi Raaen
Styremedlem:	Tore Chr. Skjeldrum
Styremedlem:	Linda Skjeldrum
Varamedlem:	Anne Lise Bjørge
	Erichsen
Varamedlem:	Jan Haldor Skramstad

Redaksjonskomité:

Redaksjonen tar imot stoff og bilder fra Skoger
og Konnerud.

Redaktør: Bjarne Dramdal Erichsen
Epost: redaksjon@skhist.no
Medlem: Inger Johnsrud
Medlem: Haldis C. Sørby
Medlem: Ingvild Anita Velde
Medlem: Tone Sverreson Ørmen
Medlem: Elin Eskerud

Fotokomité

Tar imot bilder fra gammel og nyere tid.
Leder: Ingar Steen
foto@skhist.no

Teatergruppa - Det Dramatiske Selskap

President Jan Sundby Ekeberg

Bygdesamlingen på Borge

E-post: post@skhist.no

Postadresse

Skoger og Konnerud Historielag
Postboks 9112, 3006 Drammen

Hjemmeside og e-post

E-post: post@skhist.no
Web: www.skhist.no

Lay out: Print Konsult Andebu AS
Trykk: Trykk Service AS, Drammen

Forsidebilde

Grev Frederik Christian Otto Wedel Jarls-
berg som sørget for at Eskerudtjern ble til
Stordammen.

Besøk Bygdesamlingen

På Mellom-Borge i Skoger har Skoger og Konnerud Historielag sin bygdesamling. Historielaget har i sitt eie nærmere 500 gjenstander fra dagliglivet på landsbygda, inkludert en del jordbruksredskaper fra Skoger. Et besøk på bygdesamlingen er interessant læring og en opplevelse som gir ny innsikt og forståelse av hvordan livet artet seg for generasjonene før oss.

Ta kontakt med Oddvar Borge Johansen på telefon 918 00 212 hvis du ønsker å besøke samlingen.

Klær skaper folk – og folk skaper seg

Klær skaper folk, heter et gammelt ordtak. Vi viser at vi er oppegående og oppdaterte hvis vi kler oss etter siste mote, hevder de som tjener penger på vår forfengelighet. Og vi lar oss lede, nå kanskje mer enn noen gang. Det rare er at de unge i dag bruker mye penger på å fryse og se fattige ut.

Av Inger Johnsrud

Opp gjennom alle tider, og helt fram til våre dager, har det vært skikken at en tok på seg det peneste en hadde når en skulle ut blant folk, og så brukte man det slitte tøyet hjemme. En mann jeg kjenner godt forteller at han som liten gutt trodde han ville bli arrestert av politiet dersom han ikke hadde penklær på når han kom til byen! Kanskje hadde moren presisert for ham ved en anledning der han hadde prøvd å utsette eller slippe unna det kjedelige klesskiftet før en bytur, at man måtte ha pentøy på hvis en skulle spasere i bygatene! Unger tar jo ting bokstavelig. Så da var det på med pensko, terylenebukser og den fineste skjorta – for sikkerhets skyld.

I 2019 skifter barnebarnet hans til en t-skjorte som er altfor liten, finner fram den mest slitte og opprevne buksa, pluss et par, ikke billige, men tynne og dårlige tøysko når hun skal til byen. Uansett årstid. Eneste forskjellen er en diger jakke på vinteren som gir assosiasjoner til Amundsens folk på vei til Sydpolen. Da jeg var liten på 1950-tallet var det mye knapper og seler. Jeg husker mange plagg som skulle på vinterstid, og i en viss rekkefølge. Det var først undertrøye og liv, det vil si seler over skuldrene og rundt livet, med stropper som holdt strømpene oppe med knapper og hemper. Jeg husker rosa, flossa underbukser med ben som skulle dekke over lårene til nedenfor strømpene. Så var det mye hjemmestrikk. Tykk skigenser over en litt tynnere genser og gamasjebukser, de tykke, hjemmestrikkede strømpbuksene. Det var stor stas da jeg fikk strekkbukser til

Barn og ungdom slik de var kledd i 1910. Christian (17), Markus (1) og Magda (13) Johnsrud. Foto: Inger Johnsrud.

Rolf Madsen kledd for bytur etter politiets (les morens) retningslinjer. Ca 1956.

vinterbruk, men hele sommeren var det skjørt og knestrømper opp til plastrede knær.

Det var stor forskjell på antrekket fra vinter til sommer. På vinteren var det tunge beksønstøvler, tykke ytterjakker, votter, skjerf og luer. Jeg husker ennå en pusete «hjel» jeg ikke ville ha på hodet, og som jeg la igjen på bussen og tenkte at, der ble jeg kvitt den! Men forbaske meg hadde en samvittighetsfull bussjåfør (kanskje det var'n Ingar) levert den inn på en hitte-godsavdeling som Helling-bussen hadde, hvor mora mi klarte å spore den opp igjen. Hun så glad! Jeg så fortvila.

Lillemor og Gerd Wold i turantrekk med dukker og en ukjent lekekamerat. Ca 1928.

Så stas det var da våren kom, og vi endelig kunne få lov å gå med lave, lette, men solide, brune vårsko til å hoppe paradisk med, for siden å få luftige sandaler til å løpe fort med. Kanskje har det aldri vært så stor forskjell på sommer- og vinterbekledning hos barn som fra 50-tallet og oppover. Men nå er det altså i ferd med å slå kontra, i alle fall hos større barn og tenåringer. Rundt 1900-tallet var det enda mer knapper, krokklisser og bånd på barneklærne. Ifølge Wikipedia ble glidelåsen først vanlig på 1930-tallet. Ved århundreskiftet var barneklærne hjemmelagde, enten av mor, eller også kombinert med hjelp av en omreisende sydame.

Innerst hadde gutta en lerretskjorte med mao-krage. Jentene hadde en serk av tynn staut. Disse hadde gjerne blonder og legg, og rakk til midt ned på låret. Serken ble holdt oppe av en lerretsknapp på hver skulder. Vinterstid supplerte man med en flanelstrøye utenpå serk eller skjorte. Så kom livet, sydd av et tykkere stoff, utringet og tetsittende ned til navlen, og med knepping på ryggen. På hver side var det en knapp til å huke på strømpetrikken, og en tilsvarende knapp på strømpene. Strømpetrikken hadde mange hull, slik at man kunne regulere av-

Forts. neste side

Lillemor Wold i lekker konfirmasjonsskjole. 1937.

Skolejenter fra Flåten skole i Vestbygda Skoger rundt 1914 i flotte kjoler. Fra venstre: Bergliot Jordbræk, Kirsten Berg, ukjent fra Plassane, Ebekka Fossen, Kirsten Knutsen, Helga Amundsen. Foto: Bergliot Blickfelt.

standen ettersom barnet vokste og strømpene «krympet». Var økonomien trang kunne det bli mye bar hud mellom underbukse og strømper.

Guttenes underbukser var sydd av kraftig, grå bomull, med lærretsknapper i buksesmekken. De hadde også et praktisk knapp-

hull i linninga på baksiden, slik at buksene kunne holdes oppe ved at dette knapphullet ble huket på en av knappene bak på livet. Jentenes underbukser kunne være litt mer tiltalende, av tynt stoff og kanskje med blonder rundt buksebena. I sidene var det splitt og bendelbånd. Bakdelen av underbuksa ble knyttet foran og fordelen ble knyttet bak på ryggen.

Meld deg inn i historielaget

Hvis du melder deg inn i Skoger og Konnerud Historielag blir du en del av et aktivt lokalhistorisk og sosialt miljø. Du får medlemsbladet Historielagsnytt to ganger i året - vår og høst, og du får tilgang til vår store bildesamling og dokumentarkiv via nettsiden vår.

Send medlemskontingenten på kroner 300,- med angivelse av ditt navn, postadresse og epostadresse til konto:
2310.21.21554
Skoger og Konnerud Historielag
Postboks 9112, 3006 Drammen

Alternativt kan du betale med Vipps til 104981. Husk å oppgi navn, adresse og epostadresse i meldingsfeltet. Du kan også sende en melding om at du ønsker å bli medlem, der du oppgir kontaktopplysningene dine, til en av de tillitsvalgte under «Kontakter» på vår hjemmeside www.skhist.no.

Skoleskirenn på Løvåsjordet rundt 1948. Beksømstøvler, nikkers og hjemmestrikka strømper var standard. Til venstre: Einar Dahler. I lufta: Oddvar Mortensen. Til høyre for hoppet: Arild Løvaald. Helt til høyre: Ingjerd Hallerud f. Thorsberg. Foto: Per Runar Thoresen.

Guttene hadde knebukser og jentene kjoler til knærne. Lange bukser og skjørt fikk man ikke før til konfirmasjonen. Da var man for voksen å regne, både som arbeidskraft og selvfølgelig da også i klesveien. Før man ble så gammel må det ha blitt mange kalde vintre, selv med kåper, sjal og jakker over, særlig for jentene. En kan jo tenke seg hvordan det var med de tynne

underbuksene under det knekorte skjørtet i snøfonner og kuldegrader.

I dag har unger og ungdom alle muligheter til å kle seg både praktisk og varmt i vinter-Norge. Men hva sier motebildet?

Kulturminnedag på Fossekleiva

Temaet er kulturarv når det arrangeres kulturminnedag på Fossekleiva i september.

Det er Berger historielag i samarbeide med Sande, Skoger og Konnerud, Tangen og Åskollen, Nesbygda og Svelvik historielag som inviterer til kulturminnedagen på Fossekleiva søndag 15. september fra klokken 12 til 15.

Omvisning i museet og guidet gåtur rundt de gamle arbeiderboliger står på programmet. Kirken er åpen og det er

gudstjeneste der klokken 11. I tillegg er det natursti for barn, og kafeen er åpen.

Det er gratis inngang. Hefte om «Gamle Berger og livet der» med innslag fra de andre lagene om hva som knytter oss til Berger, kan fås kjøpt til kroner 150.

Og alle var enige om at det var en fin tur

Er det en setning vi kjenner igjen fra skoleoppgavene, så er det denne. Og det var kanskje ikke så rart, at lærerne ba oss skrive og fortelle om turer vi hadde vært på. Å komme seg til Oslo eller Verdens Ende var nemlig ikke hverdagskost på 60-tallet.

Av Ingvild-Anita Vælde Køsling

I dag er vi opptatt av å redusere bilbruken. På 60-tallet var verden og trafikkbildet helt annerledes. Den gangen var det svært mange som ikke hadde egen bil, og det å komme seg en tur til hovedstaden, for eksempel, var ikke så lett.

Takket være skolene, fikk barn fra alle familier komme seg ut og få et glimt av det som da var en del av den store verden, som virket som den lå mye lenger fra Skoger og Konnerud enn i dag.

Arrangerte lotteri

Takket være det innholdsrike Skoger-arkivet til Drammen kommune, kan vi få et lite innblikk i hvordan disse turene gikk til. I arkivet ligger det regnskap, regler og referater fra planleggingsmøter og turer, vesentlig fra Konnerud skole.

Familieøkonomien skulle ikke være til hinder for at noen fikk være med på tur. Elevene måtte betale en egenandel på tre kroner per snute. Resten av pengene ble skaffet til veie ved at det ble arrangert lotteri i skolens regi

I forbindelse med skoleturen for 6. og 7. klasse til Oslo i 1960, ble det kjøpt inn 36 loddbøker. Hvert lodd kostet 25 øre, og gevinstene var sovepose, fiskestang med snelle, bademadrass

Bjørn Rabben foran bussen ved et av overnattingsstedene.

og badmintonsett. Gevinstene kostet til sammen 15 kroner. Da trekningen ble gjort den 1. mai, hadde lotteriet innbrakt netto 1215 kroner. Litt penger sto på bok fra tidligere, og det ble Oslo-tur for 97 elever og 22 voksne.

Hadde med mineralvann og melk

Turen fra Konnerud til Tigerstaden gikk i tre Hellingbusser torsdag den 9. juni, og det kostet 1200 kroner å leie busser med

Bjørn Rabben og Anne Dahl på hesteryggen.

På fergen på Sognefjorden. Øyvind Andersen til venstre og Trond Ask Henriksen til høyre. Ove Støyl og Tor Carlsen.

sjåfør, ser vi av regnskapet, der det også fremgår at det ble brukt 30 kroner og 90 øre på bevertning av sjåførene. Antakelig fikk bussjåførene ta seg en tur på kafé, mens elevene nøt medbrakt. For i regnskapet står det ført opp utgifter til brus

og melk. Det ble også kjøpt inn 60 reisesyketabletter, tre esker Globoid, tre pakker plaster og 100 spyposer, så her var man forberedt på alt.

Forts. neste side

På fergen. På kne foran fra venstre, Trond Vindheim, Mette Presterud, Kjell Stengrimsen. Bak fra venstre: Anne Dahl, Dag Tufte, Eldbjørg Strøm, Svein Erik Hansen, Vigdis Engebretsen, Tor Carlsen. Stående bak: Morten Langerød.

På fergen. Vigdis Engebretsen med ryggen til, deretter Solfrid Andreassen, Mai Eli Nyborg, Eldbjørg Strøm og sjåfør Ingar Løse.

På fergen. Trond Vindheim foran, bak fra venstre: Eldbjørg Strøm, Svein Erik Hansen, Mai Eli Nyborg, Vigdis Engebretsen.

Her er referatet fra turen:

«Skoleturen startet etter planen kl. 8.30. Barna hadde fått beskjed om å møte kl. 8.15 og lærerne kl. 7.00. Været var ikke det aller beste, men det regnet ikke akkurat ved starten. Medisinen ble fordelt i de tre bussene. Noen få ba om reisesykeletter. Bare en elev var fraværende.

Brus ble lastet inn. En av bussene kjørte innom meieriet og hentet melken. De andre bussene ventet på Lierskogen. På Fornebu møtte guidene. De var innkalt av Øyvind Holter (S.A.S-guide). På Fornebu er guidene gratis. Besøket på F.falt i god jord, selv om vi ikke fikk komme om bord i fly. Så kjørte vi til «Fram»-huset. Før vi gikk inn, var det spisepause. Melk hadde mindre interesse enn brus. Flere av elevene hadde glemt kopp, selv om dette var pålagt og nevnt mange ganger på forhånd. Det vil lønne seg å presisere dette med koppen sterkere neste gang.

På «Fram» kunne barna løpe omkring og ha det ganske fritt. Så gikk turen til «Kon-Tiki» og umiddelbart deretter til vikingskipene på Bygdø.

Neste gang bør deltakerne deles i tre grupper. En gruppe går til hver av disse stedene og så bytter de plass etter avtale. Da vil en kunne operere med færre elever på hvert sted, og vil kunne utnytte de guidene som er knyttet til museene. Slik vil en kunne klare seg uten guide på en lignende Oslo-tur. De to guidene som fortalte om «Fram», «Kon-Tiki» og vikingeskipene «arbeidet» ca. tre kvarter hver og forlangte betaling fra kl. 8.30 med kr. 10,00 per time.

Klokken 14 skulle vi være på Teknisk Museum. Der må vi senere ha mer enn en time. Guider behøves ikke. Barna kan ikke

slippes løs der uten tilsyn, og lærerne må holde flokken samlet under besøket.

Zoologisk museum var stengt, men mot en liten ekstra betaling slapp vi inn og var der fra 15.30 til 16.30. Der kan barna rusle som de vil uten guide og med lite tilsyn.

Regnværet ga seg litt da vi kom til Holmenkollen. Ny spise-pause og «lufting». Siste brusflaske ble tømt på Solhøgda mens vi fikk turens eneste solgløtt. Den tredje brusen gikk «trått» ned. Klokka 21.00 var vi på Konnerud igjen.»

Lærerikt også for lærerne

Vi synes å kunne lese mellom linjene at også lærerne lærte noe av denne turen. Kanskje ikke så rart at referatet er ledsaget av et eget skriv som bærer tittelen «Erfaringer fra turen»:

«1. Turen må forberedes grundig. Barna må få vite hva de vil få se.

2. Alle museer som skal besøkes, bør kontaktes på forhånd.

3. Barna må pålegges å ta med kopp.

4. Når de plasseres i bussen, må de få pålegg om ikke å flytte seg fra plassen sin uten tillatelse.

5. Med jevne mellomrum må en la barna få adgang til W.C. som finnes på de fleste museer.

6. Barna må gjøres oppmerksom på: a) at brusflasker skal leveres tilbake. b) papirkasting er forbudt. C) alle møter straks lederen blåser. D) skråll og unødig bråk i bussen bør være forbudt.

7. Tre brus til hver går med når det er varmt, men to greier seg.

8. ½ melk til hver deltaker er tilstrekkelig.

Tur til Vestlandet

Vi får tro at lærerne etter hvert ble erfarne turarrangører. I hvert fall utvidet de etter noen år horisonten nokså kraftig. Bjørn Rabben, som begynte i 1. klasse året etter skoleturen vi har gjengitt referat fra, dro i 1968 på en mye lengre tur med sin klasse. De reiste til Vassfaret, Voss, Lærdal og Fagernes. Han forteller at

han ikke husker så mange detaljer fra turen nå, annet enn at de feiret St. Hans i Lærdal.

Bildene han tok på turen har han tatt godt vare på, og det kan nok være en del klassekamerater som kjenner seg igjen. Lærerne som var med, var Bente Bottegård og Ove Støyl.

I Vassfaret. Fra venstre: Nestor Hartz, Trond Vindheim, Vidar Aspedokken. Inne i bussen: Øyvind Andersen (sittende) og Trond Ask Henriksen.

En 100-åring i Skoger

En grønn klubb i en grønn bygd kan feire et stort jubileum denne våren. Gamle, tradisjonsrike Skoger Idrettslag fyller 100 år. Det har vært både motgang og medgang på Sletta ved Skoger kirke.

Av Tone Sverreson Ørmen

En vårdag i 1919 ble noen ungdommer i Vestbygda enige om å gå til innkjøp av en fotball, og på lørdags- og søndagskveldene kom de sammen for å spille fotball på ei slette ved Åserud. Interessen økte, snart var det mange som hadde fått fotballdilla og blågrønne legger etter beksøstmøtler, for fotballske var ukjent.

Søndag den 15. juni 1919 ble de enige om å stifte en forening og det første styret ble valgt. Karl Andersen, formann, Karl Halden, viseformann, Thorvald Hauger, kasserer og Harald Haveraaen sekretær.

Torden

Navnet ble en diskusjon, Torden var førstevalget på den nye klubben. Medlemmene var ikke helt fornøyd med navnet, i 1920 ble navnet endret til Vestre Skoger Idrettsforening, for

Skoger ILs daværende styre foran de gamle garderobene før 50-årsjubileet. Faksimile fra DT.

Nytt klubbhus under bygging for snart femti år siden.

medlemmene var for det meste fra Vestre Skoger og fotballbanen ble leid i Svingen.

Men i 1926 ble Prestegårdssletta leid og det kom flere medlemmer fra hele Skogerbygda. Derfor ble også navnet endret enda en gang, nå ble det Skoger Idrettslag, det har det vært siden.

Aktivitetene økte, det var ikke bare fotball, de ville skaffet seg en skibakke. I 1932 ble det satt ned en komite for å løse bakkespørsmålet. De festet seg ved et område på Fjeldsveien, nærmere bestemt Gjerpen. Grunnen ble kjøpt, og klubben gikk i gang med arbeidet og bakken fikk navnet Gjerpenkollen og den ble åpnet 23. februar 1936.

Idrettslaget lagde en guttebakke ved Andorsrud også og der ble det montert flomlys tidlig og bakken ble mye benyttet i de mørke vinterkveldene.

Kjøpte Sletta

Etter skibakkene var på plass i klubben, ble det nedsatt en arbeidsgruppe om å kjøpe Prestegårdssletta. Det var et omfattende arbeid med mange brev til Kirkedepartementet, men i 1937 var alle papirer klargjort og kjøpet ble en realitet.

Arbeidet med grovarbeid av Prestegårdssletta ble satt i gang, men da krigen kom i 1940 lå alt arbeidet nede. Men da freden kom ble arbeidet tatt opp igjen og i 1947 ble banen klar og innviet.

Da begynte noen arbeidet med klubbhus og garderobeanlegg. Det var et provisorisk garderobeanlegg, men det fungerte på et vis i 20 år. De planla et 63 kvadratmeter stort anlegg som ble godkjent, men økonomiske vanskeligheter hopet seg opp og stoppet det.

Men da idrettslaget nærmet seg 50 år var garderobeanlegget på plass, takket være god støtte fra myndighetene og et utmerket arbeid av huskomiteen. Bjørn Lehn var klubbens formann og var stolt av jubileumsgaven, en ny garderobe. Medlemstallet var da 170, laget hadde flere idrettsgrener som fotball, håndball og ski. Håndballgruppa var den største med 98 medlemmer.

Skoger IL markerte femtiårsjubileet med stil og verdighet, Arthur Solbakken og Bjørn Lehn ble utnevnt til æresmedlemmer på jubileumsfesten på Skogvang.

I dag har klubben i underkant av 200 medlemmer, og barneidrettsgruppen er den største gruppen med barn fra barneskolen og de driver med flere idretter. Fotballgruppa, består av et A-lag, et veteranlag og barnefotball. Klubben har en aktiv volleyballgruppe og en sovende skigruppe, som kanskje snart våkner. Kyrre Frøyd er leder og det har han vært siden 1999/2000. August 2014 kunne idrettslaget flytte inn i et nytt flott klubbhus, det ligger tilbaketrukket men synlig på Sletta.

Fra mai til oktober er det fotballaktivitet på sletta, men på vinterstid er det liten aktivitet. Da er det kun en badstuegjeng som bruker huset på lørdagene, ellers bare administrativt og noen treninger i det nye trimrommet.

Klubben skal ha markering ved klubbhuset på 100 årsdagen den 15. juni, og planen er at en nylagt kunstgressbane blir åpnet denne dagen. I tillegg vil det bli en jubileumsfest på Skogvang for å markere 100-årsjubileet i Skoger.

Fakta

Skoger Idrettslag

- Skoger Idrettslag stiftet 15.juni 1919.
- Kjent for seniorfotball i 7. divisjon.
- Hjemmearena Skoger stadion
- Har tidligere spilt i 3. divisjon, nåværende 2.divisjon og var den gangen nær ved å rykke opp.
- 2008-sesongen rykket Skoger opp i 6. divisjon men endte på en sisteplass.
- De beholdt plassen etter at et lag trakk seg og spilte i 6. divisjon i Buskerud Fotballkrets i 2009-sesongen. Da endte Skoger på 6. plass. De så lenge ut til å kunne henge med i toppen, før høstsesongen som var preget av mye fravær og skader.
- For 2010-sesongen inngikk de en samarbeidsavtale med IL Sparta/Bragerøen. Dette resulterte i gode resultater for Skoger som havnet på en 4.-plass i serien.
- I 2014 stilte Skoger IL med nytt seniorlag i 7. Divisjon. Laget kom med det eksisterende navnet Stordammen FK, og valgte å spille under Skoger Idrettslag. Gutta klarte serie- og kretsmeesterskap på første forsøk.

Det nye og flott klubbhuset ligger tilbaketrukket og fint til ved anlegget. Foto: Tone Sverreson Ørmen.

Konnerud Arbeiderparti stiftet 6. april 1919

Litt om partilaget i mellomkrigstida

Stiftelsesmøtet ble holdt på Skogvang, og initiativtakere var Strømsgodset arbeiderparti ved Georg Lyche og Skoger arbeiderparti ved Magnus Johansen. Skoger hadde da allerede hatt sitt partilag i 15 år, det ble stiftet 10. juli 1904.

Av Elin Eskerud

Magnus Johansen var bestyrer ved det nystartede Skoger elektrisitetsverk fra 1916 til 1919. Da flyttet han til Østfold, og der hadde han gjennom årene flere verv i Arbeiderpartiet både sentralt og lokalt. Han var også stortingsrepresentant for Østfold.

Georg Lyche var i tillegg til å være formann i Strømsgodset arbeiderparti svært aktiv i Vestbanenes verkstedarbeiderforening.

På stiftelsesmøtet holdt Johansen ifølge Fremtidens referat «et kort, interessant foredrag», der han blant annet «paaviste at Konnerud ikke vedblivende, som hitil kunde isolere seg fra de store strømninger som var oppe i verden». Ingen av de fremmøtte hadde noe å innvende mot dette, og det tegnet seg 20 medlemmer.

Det første styret besto av: Edvard Holth, Olaf Steen, Tollef Nilsen, Magnus Brek-

Konnerud Arbeiderlag ble stiftet 6. april 1919. Dette bildet av styret er tatt i 1969 da arbeiderlaget var 50 år. Fra venstre: Alf Nordli, Åsmund Westengen, Einar Mortensen, Arne Kristoffersen, Kjeld Jegh, Normann Solberg og Odd Normann Thomassen. Foto: Ole Kristian Mortensen.

ke, Johansen (ant. Christian, som senere ble formann), Olaf Karlsen og Thorleif Ødegård.

1920-åra: splittelsens tid i arbeiderbevegelsen

Arbeiderpartiet hadde siden 1919 vært tilsluttet Komintern (Den kommunistiske internasjonale). De godtok dermed, i alle fall på papiret om ikke nødvendigvis

i praksis, de såkalte Moskvatesene. De gikk svært kort ut på at de tilsluttede partiene skulle være sterkt sentralisert, renske ut alle reformister og helt ut bøye seg for Internasjonals retningslinjer. Dette førte til splittelser også her til lands, og i 1921 etablerte en utbrytergruppe Norges sosialdemokratiske arbeiderparti. I 1923 brøt Arbeiderpartiet med Komintern, og

Fremtiden 17. oktober 1930.

Det var ikke bare politiske møter som ble arrangert. Fremtiden 22. september 1933.

det var duket for en ny splittelse: Norges kommunistiske parti ble dannet.

Disse konfliktene satte sitt sterke preg også på lokalorganisasjonene i vårt distrikt, men det er ingenting som tyder på annet enn at Konnerudlaget holdt seg lojalt til Det norske arbeiderparti hele tiden. Her var man opptatt av å bygge opp laget og få sine representanter inn i styre og stell i bygda.

1930-åra: Folkets hus og skole-saken

Helt fra starten stod ønsket om et eget hus på dagsordenen, og allerede i 1920 startet pengeinnsamling til et byggefond. I 1934 stod Folkets hus endelig ferdig.

En annen viktig sak for partiet tidlig på 30-tallet var bedring av de dårlige skoleforholdene. Arbeiderpartiet ville ha nybygg, mens de borgerlige gikk for tilbygg. Dette skapte stor strid i bygda, og tonen i avisinnleggene var skarp. Saken var enda ikke avgjort da gamleskolen brant ned til grunnen i september 1933. I Fremtidens oppslag om brannen konkluderte man ganske riktig: «Striden om tilbygg eller nybygg er løst: Det blir ny skole».

Av andre saker fra 30-tallets programmer var selvsagt fokus på arbeidsledighet og kommunens økonomiske situasjon, men også saker som innføring av sløyd i skolen, pengehjelp til begavede elever som vil søke videre utdanning og å få satt opp lys langs hovedveien på de mest utsatte steder.

Kilder

Hjertholm, S. (1956). Arbeiderbevegelsen i Vestfold. Tønsberg: Vestfold fylkes arbeiderparti

Div. artikler fra Fremtiden, digitalisert av Nasjonalbiblioteket på nb.no

Wikipedia og Store norske leksikon (snl.no)

Fakta

Konnerud arbeiderpartis formenn før 1940

Edvard Holth	(1919-23)
Olaf Steen	(1923-28)
Christian Johansen	(1928-29)
Trygve Bjørnsen	(1929-32)
Lars K. Heggen	(1932-35 og igjen fra 1937-39)
Andreas Bråthen	(1935-37)

På 30-årsfesten i 1949 ble 5 veteraner hedret med livsvarig medlemskap: Olaf Steen, Anton Svendsen, Kristian Kristiansen Blomholt, Karl Larsen og Thomas Thorgeresen.

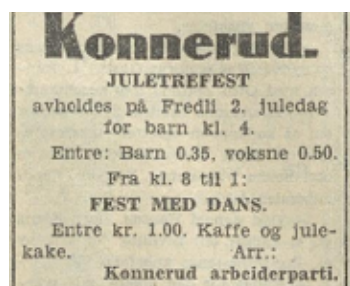
Senere ble navnet endret til Konnerud arbeiderlag, med mange kjente Konnerud-navn og markante politikere på medlemslista. Laget ble lagt ned i 2012.

Ungdomslag og Kvinneforening

I 1931 ble Konnerud arbeiderungdomslag stiftet med ingen ringere enn senere statsminister Trygve Bratteli til stede som foredragsholder. Det første styret besto av Arthur Langeland, Sigvart Antonsen, Anna Thorgersen, Andr. Bråthen, Ingrid Ringstad og Sigurd Johnsen. Starten ser ut til å ha vært tung, til tross for en aktiv studiesirkel og møter annen hver uke på pensjonatet St. Hanshaugen.

Økonomien var dårlig, mange ungdommer var arbeidsløse og man savnet et lokale der man kunne tjene noen hardt tiltrenge kroner ved å arrangere fester og tilstelninger. Man aner noe om vanskelighetene de støtte på i følgende kommentar i Fremtiden 9. januar 1932: «Vi vil henstille til arbeiderungdommen på Konnerud å tilslutte sig laget. Gloser og fleipord som det var til å begynne med er nu stilnet av for det meste. Særlig formannen var svært utsatt for spydigheter fra først av.»

I 1935 ble laget gjenstiftet etter å ha ligget nede, da med Einar Thorgersen som formann, og i 1934 var det også blitt dannet en kvinnegruppe.

Fremtiden 22. desember 1933.

Kvinneforeningen. Fremtiden 28. februar 1934.

Stordammen rundt 1900.

Stordammen i grevens tid

Stordammen har i flere hundre år vært til gagn og glede for Konneruds og byens befolkning, men det var nok helt andre og kommersielle grunner til at Stordammen så dagens lys.

Av Per Runar Thoresen

Malmen fra gruvedriften på Konnerudkollen, som Det Jarlsbergske Sølvholdige bly og kobberverk drev, ble i begynnelsen kjørt til Selvik ved Sande for knusing og bearbeiding, men det ble kostbart.

Grev Frederik Christian Otto Wedel Jarlsberg (1718-1776) var den første greven som regnes som norsk idet han bosatte seg på Jarlsberg ved Tønsberg. Greven av Jarlsberg, som han gjerne blir omtalt som, bodde også tidvis på Konnerud. Hans forfedre var i hovedsak bosatt i Danmark. Vi var som kjent under dansk herredømme på denne tiden og hadde felles konge med Danmark.

Grev Frederik Christian Otto Wedel Jarlsberg.

Stordammen ligger sentralt på Konnerud.

Greven bestemte seg for å flytte bearbeidingen til Eikholt langs Verkenselva, og da trengte han vann til å drifte maskinene som skulle bearbeide malmen.

Eskerudtjern

Eskerudtjern var en betydelig mindre dam, men greven så et potensial ved å bygge den store demningen, og dermed ble navnet Stordammen. Den stod ferdig i 1736, og som oberst for eget regiment lot han soldatene bygge denne store og flotte demningen. Den ble forsterket og utvidet noen få år senere. Den antas å ha kostet mellom 10000 og 15000 riksdaler og var på dette tidspunkt en av Norges største demninger.

Demningen fikk en høyde på seks meter, den var 18 meter bred og 170 meter lang. Vannspeilet ble betydelig større med en lengde på snaue 500 meter og bredde på rundt 150 m. Ved å utbedre tilsiget av vann fra andre dammer lenger inne på Konnerud, ble det en betydelig forbedret vannsituasjon for driften. Det gjaldt Ormetjern, Stubberuddammen, Dalemyrdammen og Langmyrdammen. Ved Stubberuddammen og Dalemyrdammen kan en nå bare se rester av demningene.

Kongebesøk på demningen

Grunnet svak lønnsomhet ønsket greven å selge Konnerudverket og inviterte kong Fredrik V til Konnerud i 1749. Han gjorde klar en «kongelig paviljong» på demningen hvor intet manglet av verken mat eller drikke. Kongen kom og koste seg i paviljongen, men kongen ville ikke betale grevens pris, og det ble ingen handel.

Etter 1852 har ikke Stordammen hatt noen oppgave i Konnerudverkets drift. Verket løste sine oppgaver videre på annen måte.

Fest og dans

Dette betyr på ingen måte at Stordammen hadde utspilt sin rolle for Konneruds og byens befolkning.

Det var tradisjon at Verkets folk pleide å ha stor St. Hans-fest på demningen. Her spilte man opp til dans, laget moro og serverte forfriskninger for arbeiderne med familier. Hele den lange lyse sommernatta ble det festet, og i små lauvhytter som var reist langs vannet, kunne folk gå til ro etter hvert som trettheten tok overhånd.

Kong Fredrik V.

Krangel om rettigheter

Bølgene gikk høye i 1933. Ikke i selve dammen, men om rettighetene til vannet. Dammen hadde jo i årtier tjent som magasin for bedrifter ute i Skoger og Sande. Eierne av Foss Bruk, like sør for gamle Rølleshauen, hadde ervervet rettighetene for 5500 kroner for å bruke vannet som jevn tilførsel i tørre somre.

Forts. neste side

Kommunen var ukjent med denne overdragelsen, og det ble en mangeårig heftig krangel. Foss bruk på den ene siden sloss for industrirettighetene, Skoger kommune og Konneruds befolkning på den andre siden ville ikke akseptere nedtapping som ødela badelivet om sommeren.

Først i 1953 halte kommunen seieren i land med overtakelse av rettighetene. Kommunen ble ikke grunneier inntil vannet, men eide vannet som var det viktigste på det tidspunktet. Det har også i nyere tid vært rettsaker mellom grunneiere og kommunen, men dette har ikke ført til reduksjon i innbyggernes bruk av vannet.

Damåsbakken og Monte-Bello

Fra rundt 1900-årskiftet ble det anlagt hoppbakke på skyggesiden av vannet. Damåsbakken var viden kjent og en populær bakke. Senere kom også en mindre bakke som varte frem til 1970-tallet. På begynnelsen av 1930-tallet ble det arrangert suksessfulle landsrenn i den store bakken. Legendariske Thorleif Schjelderup hadde bakkerekorden på 51 meter.

Unnarennet sluttet i vannkanten og isen/snøen var sletta hvor hopperne avsluttet hoppet. Som oftest gir vi uttrykk for at alt var bedre før i tiden. Kulda må ha vært kaldere. Uten is, intet hopprenn.

Montebello-rennet fra Konnerud til Sande hadde på 1960-tallet noen ganger sin start på Stordammen. Det førte til mye stress for løpere som måtte forsere opp den bratte Damåsen ved Oset eller «kastet» som det ble kalt. Var det kommet nysnø i løpet av natten, ble Konnerudløpene beordret til å starte først.

Fisken

Alle vann har jo spesiell tiltrekningskraft til det spennende og ukjente som er under vannflaten. På 1950-tallet husker jeg mange fisketurer med mark og brødsmler på kroken. Brasme og abbor var som regel fangsten. Ikke noe matauke akkurat, men katta ble fornøyd.

Både Drammens Sportsfiskere og Konnerud Jeger og Fisk ville ha edlere fangster, og i samråd med kommunen tappet man høsten 1961 hele vannet for om mulig å få ryddet ut «ugrasfisken». Mellom to og tre tonn uønsket fisk ble fjernet.

Stordammen så ikke pen ut med en manko på 400 000 m³ vann, men dette var midlertidig. Etter påfyll av vann igjen satte man ut regnbueørret med påfyll kommende sesonger. I en forkortet versjon av historien kan vi fortelle at hele operasjonen var mislykket. Villminken koste seg langs Stordammens bredder, og gjedda dukket opp igjen enten den nå hadde overlevd i noen sumper eller blei satt ut av «sabotører».

Båtcruise

Rundt 1900 var det båtcruise i en kortere periode, og det er vel å anta at det kom gjestene ved Konnerudkollen Sanatorium til gode.

Is og skøyter har jo alltid hørt sammen og i kalde snøfattige vintre var dette en betydelig aktivitet for både barn og voksne. Stordammen var en utmerket arena for travkjøring og den ble benyttet av traveiere både til trening og formelle travløp.

Bad og rekreasjon

I alle år har imidlertid badeliv og soling vært en yndet virksomhet på Stordammen. Spesielt fra 1920-årene, da bussen begynte å gå til Konnerud, var det mange byfolk som lot seg friste. Mange av disse hadde også tilhold i sine hytter på Konnerud hele sommeren. I moderne tid med Konneruds store befolkning er det fortsatt stor badetrafikk på solvarme dager.

I Drammens Tidende for snart 120 år siden (1890) kunne man lese flg. innlegg med datidens skriftspråk::

«Ingen skulde ane, uden selvsyn, at man i saa umiddelbar nærhed av vaar by, skulde have et saa smugt fjeldvann som Stordammen som ligger der saa blinkende og skønt»

Beskrivelsen gjelder vel i dag bedre enn noen gang. Den smule kloakkutslipp som en gang var, er nå for lengst fjernet og badevannet er kvalitetsmessig blant de beste i kommunen.

Tusen takk til greven som gav oss Stordammen.

Kilder: DOTs årbok v/Audun Knappen og boken «Konnerudverket» v/ Erik Bjørløw-Larsen, Jo Sellæg.

Besøk Det lille skogbruksmuseet

På Skjeldrumsaga og Det lille skogbruksmuseet kan du få et innblikk i både skogsdrift og driften av ei sag i gamle dager. Besøkende får oppleve tidligere tiders driftsformer gjennom redskaper, bilder og video. Ta kontakt med Linda Skjeldrum på telefon 995 29 470 for å avtale besøk.

Kongelig skapdør fra grevens paviljong på Stordammen

Vi leser stadig om Kongens reiser til nye kommuner og steder de tidligere ikke har vært, men det lille Konnerud-plataet har hatt en egen trekkraft på kongelige besøk.

Av Per Runar Thoresen

Både Kong Haakon, Kong Olav og Kong Harald har besøkt Konnerud. Det har i hovedsak vært ved større idrettsbegivenheter (Ski NM i Konnerudkollen eller Sletta) men også institusjoner som Eikholtssenteret.

Kong Fredrik V.

Førstemann ut var vår felles konge med Danmark Kong Fredrik V som i 1749 var invitert til Konnerud av Grev Friederich Christian Otto Wedel Jarlsberg (1718-1776).

Greven var eier av Konnerudverket som slet tungt økonomisk. Greven hadde tidligere foreslått å legge Konnerudverket inn under Sølvverket på Kongsberg for å få en mer rasjonell drift, men dette avslo regjeringen. Grevens plan var derfor å selge Verket til Kongen.

Paviljong

Kong Fredrik Vs besøk er behørlig omtalt på sidene foran, men nevnes likevel her. Han ble altså invitert til Konnerud, og greven lot bygge en flott paviljong på demningen ved Stordammen. Kong Fredrik V var kjent for sine gode levevaner og det manglet ikke noe av verken utstyr, mat eller drikke ved kongens besøk.

Greven forlangte 130000 riksdaler, men kongens rådgiver oberberghauptman Joachim A. Stukenbroch takserte verket til 60000 riksdaler og det var prisen kongen ville betale. Det ble derfor ingen handel. Kongen dro videre til Kongsberg.

Skapdør - et unikt klenodium

Den avbildede skapdøren skal ha stått i et skap inne i paviljongen på Stordammen i 1749 og må sies å være et kulturhistorisk klenodium.

Bildet er av vel 90-årige kjøpmannen Bjørn Skalstad (1889-1984) som drev Skalstad landhandleri fra 1931 til 1956. Landhandelen var Konneruds eldste og ble etablert av hans bestefar H.G. Wisting i 1868.

Skalstad fortalte at han hadde fått døren fra sin far Anders J. Skalstad fra Skoger som fortalte om dørens bakgrunn. Bildet yter ikke så god gjengivelse, men hovedmotivet på døren er

Bjørn Skalstad med den kongelige skapdøren.

av en mannsperson - tydeligvis av høyere rang, og det er ikke utenkelig at det forestiller den dansk/norske kongen.

Selve motivet er laget ved at man har benyttet en rekke forskjellige treslag for å få fram fargevariasjoner.

Mesterlig håndverk

Døren er utvilsomt et mesterverk av et håndverk. Borden i bunnen forestiller et bygdemiljø med hus og kirke og sentralt i dette miljøet står en særpreget liten bygning som kan ligne på et lysthus/paviljong.

Vi håper og tror at den unike døren er godt tatt vare på av Stiftelsen Konnerudverket som i dag disponerer og har ansvaret for bygningene ved Skalstad Landhandleri, eller Kristinelund som eiendommen heter.

Kilde SKH's 5 årsberetning og boka Konnerudverket.

Det mektige Gravdals-navnet

Gravdals-navnet har satt sitt preg på Vestskogen gjennom mange, mange hundre år. Allerede i 1398 skal det være nedtegnet som Grafdale, og etter det har det vært en rekke skrivemåter fram til dagens – Gravdal.

Av Erik Grinderud

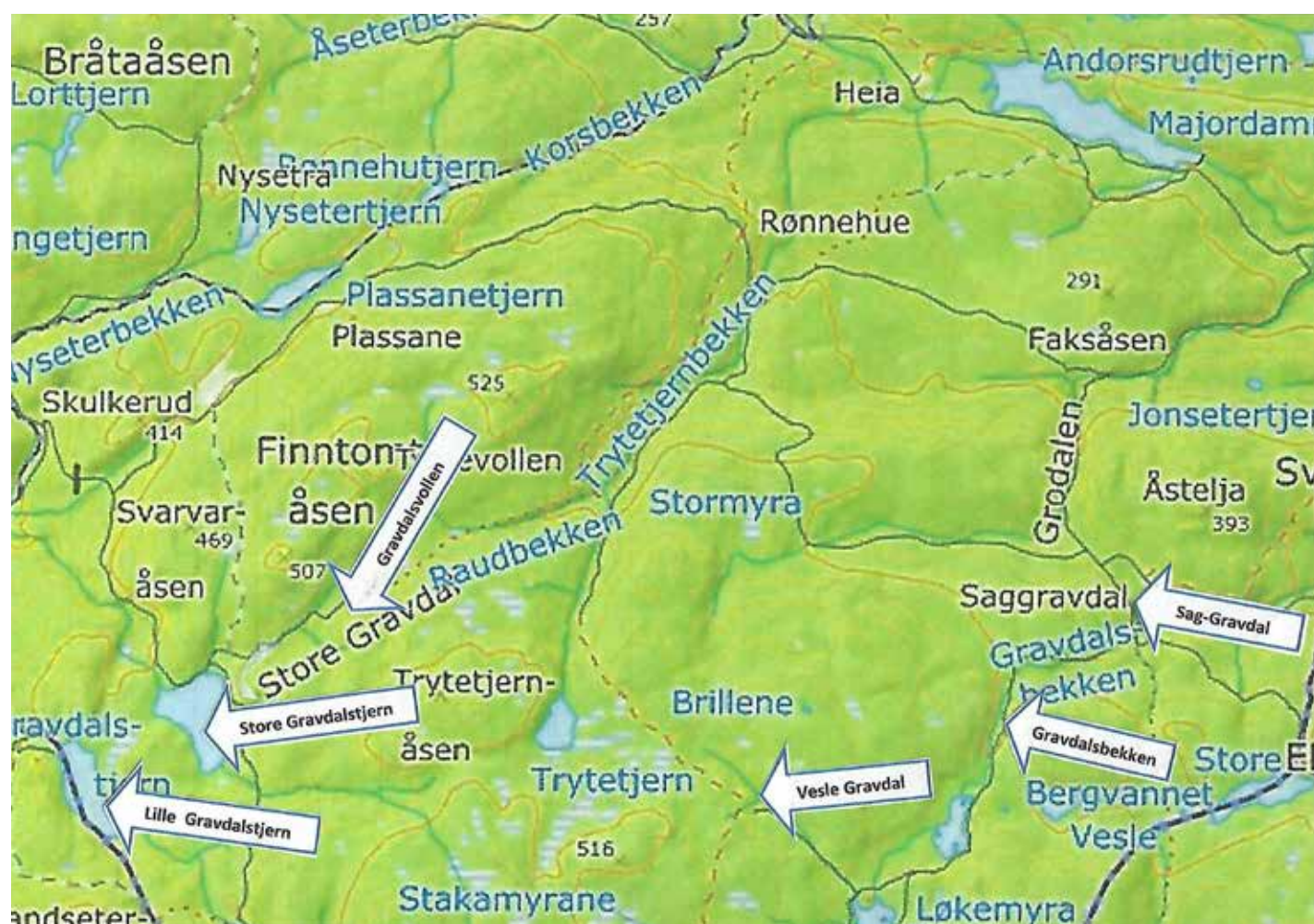
La gå med det, her inne på Vestskogen i djupeste Gravdalsmarka er det snart full sommer med blå himmel og varmende sol over store skogsbelter, kuperte skogsåser med sine eldgamle furugadder og myrpytter vakkert omkranset av myrull. Vakende ørret i et stille skogsvann sammen med vakker fuglesang en stille sommerdag. Det er uendelig mange opplevelser en kan få med seg på en tur gjennom disse trakter. Mange ganger er det utrolig at denne verdenen kan være vår!

Trolske skogstjern, holmer og viker kan trollbinde noen og enhver, og legge grunnlaget for ens livsløp senere. Ta turen helt inn til Vesle Gravdalstjern, et lite tjern som ligger i en høyde av

Gravdalsvollen. Foto: Erik Grinderud.

400 moh, med den store Sandseteråsen bak. Her råder stillheten og ørreten vaker i stille sommerkvelder.

Vinterstemning på Saggravdal.

Ved det Store Gravdalstjernet, på nordsiden mot Svarvaråsen kom det i sin tid en ny boplass som fikk navnet Damstua. Dette var bosted for tømmerhoggere og kjøpere, og stua har mye historie i veggene. Den gamle skogshytta som lå vest for utløpet av bekken er i dag borte. En mann med navn Abreham holdt til her, han levde av å lage traue og sopelimer.

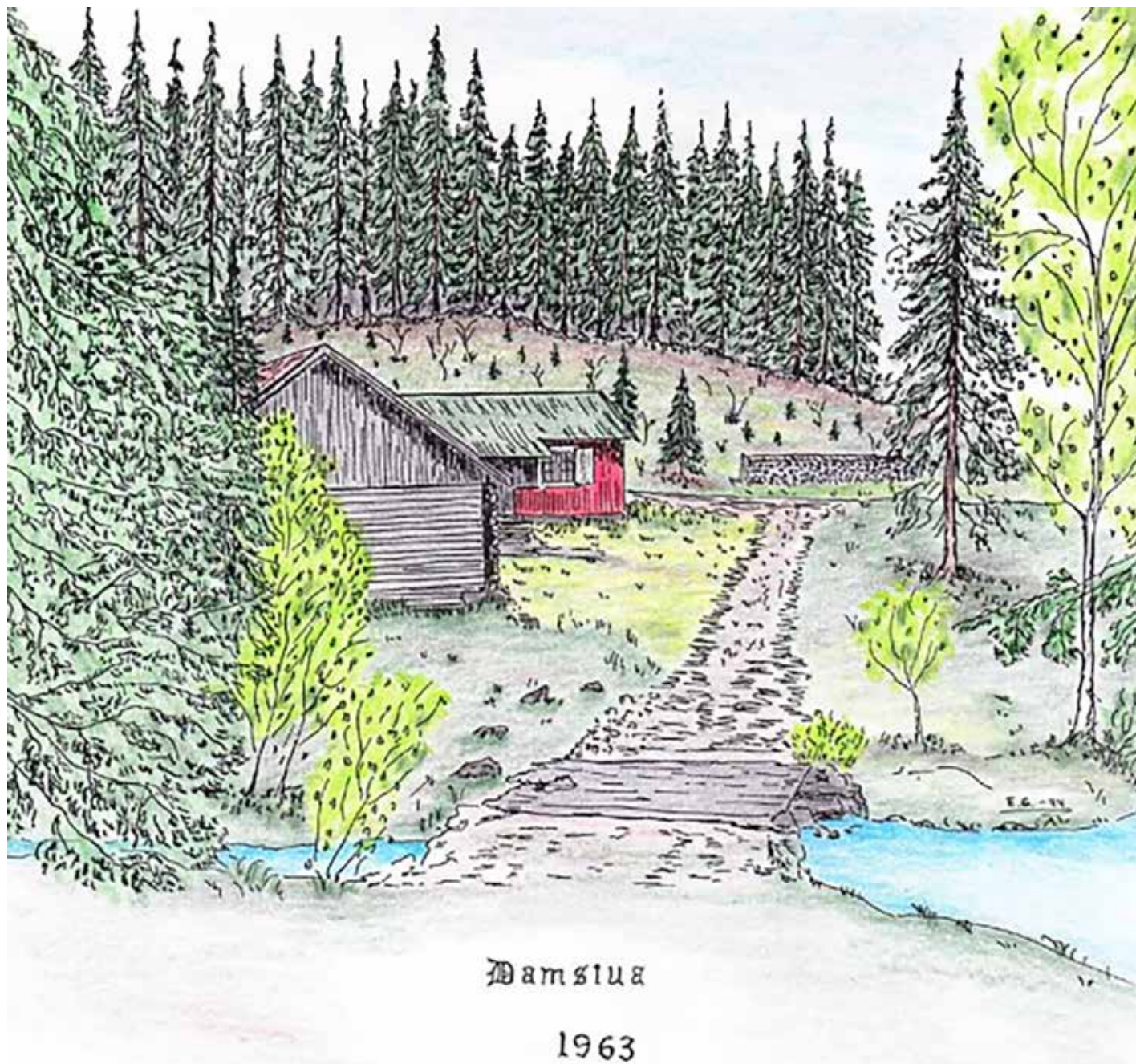
Damstua

Plassen Damstua har vært eiet av interesseselskapet Gravdal skog AS i sin tid. I dag er det Selvik Bruk som er eier av plassen som blei innkjøpt i 2008. Tar man turen, videre gjennom denne skogsdalen kommer man opp til Store Gravdalsvollen. I dag er det bare tufter å se etter denne gamle seterplassen, som forfalt helt etter 1890-årene.

Dette har vært en noe ukjent plass, som er lite omtalt om hvilke eiere som har vært her tidligere. Jon og Per Stallane skal ha hatt slåttene her noen år. Omkring 1885 bodde ei buedeie ved navn Ingeborg her. Det var vel noe i tiden som gjorde at denne plassen, samt skogsdalen omkring fikk dette navnet Store Gravdalen. Denne dalen faller mellom to mektige åser Svarvaråsen 507 moh og Trytjetjersåsen 522 moh.

Gravdalsherrene skal ha bodd her i dette området rundt 500 meter sør øst for Skulkerud. Det er mye mystikk om disse karene, og om sølvskatten som ligger gjemt her inne. Mange skjerp er blitt til på grunn av dette. Ved å holde seg nede i denne dalsenkningen, kommer man til Raudbekken som stille og villig renner mot Trytjetjersbekken.

Forts. neste side

Damstua ved Stor Gravdalstjern. Tegning: Erik Grindrud.

Runder man Trytjetjersåsen her, er man straks på vei til Vesle Gravdal. En boplass mellom Trytjetjern og Dammyr. Dette var en plass som i sin tid var omgitt av stor skog på alle kanter, i en høyde av 500 moh. Husene som tilhørte stedet er i dag borte sammen med storskogen rundt.

Et nøysomt liv må det i alle fall ha vært her inne gjennom flere generasjoner. I senere tid skal huset vært brukt som skogshytte. Anne fra Terjevollen skulle ha gjetet her i flere somre fra 1868. Tar man herfra veien videre ned til Dammyr, møter man på Gravdalsbekken.

Sag-Gravdal

Følger man denne bekken/elva nedover kommer man til en plass i skogen, som har fått navnet Saggravdal. Plassen hadde både buskap og sagdrift, drevet av Gravdalsbekkens vannføring. Plassen hadde flere hus, men i dag er det bare to igjen. Dens beliggenhet var øverst i Gutudalen 340 moh, mot hellinga Åstølja og Løkmyrlia. Plassen ble anlagt omkring 1840. Netta med trebeinet ble født her på denne plassen og levde hele sitt liv her.

Dette er de vannene, elvene og plassene som har fått navnet Gravdal her inne på Vestskogen. Tar man også med Gravdal gruve, navnet «blygruben» er mest brukt, har vi vel fått med det meste. Denne gruva ligger i åsen opp mot Kroktjern og er dermed et stykke unna Gravdals-navnene som er beskrevet i denne saken.

Ofte har vi altså historiene og sagnet om den mektige Gravdalskongen, som skal ha kommet ridende til Skoger på en hest skodd med sølv, og den store sølvskatten som skal ligge gjemt her inne i de dype skogene. Den er det ingen som har funnet ennå, så langt vi kjenner til.

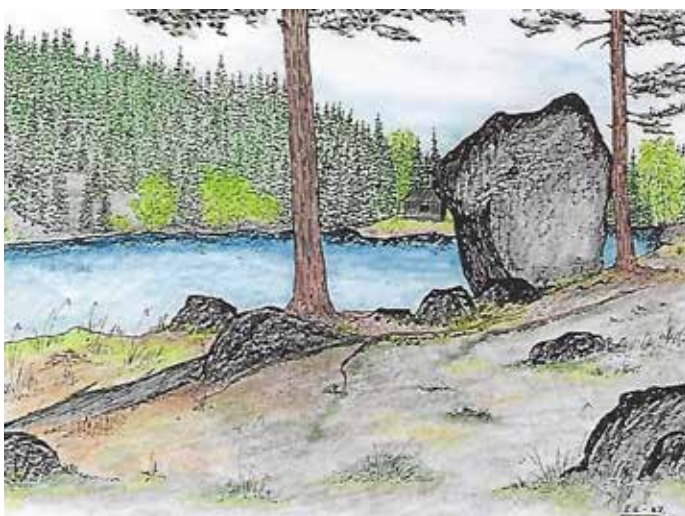

Vinterstemning på Saggravdal.

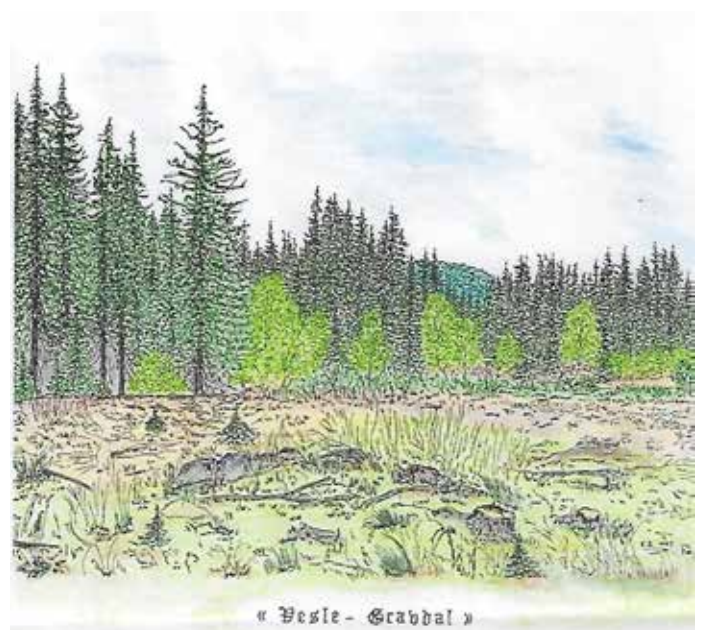
Fakta

Gravdal

som uttales gra`vvdæl, betyr en grav, fordypning dannet av naturkrefter. Skrives i 1398 Grafdale, 1575 og 1667 Graffdal, 1723 Graf Dahl, 1801 og senere Gravdal.

Lille Gravdalstjern. Tegning: Erik Grinderud.

Vesle Gravdal. Tegning: Erik Grinderud.

Bondekone - med høy status siden vikingtida

Bondekone er et av de eldste og mest tradisjonsrike kvinneyrkene vi kjenner til i Norge. Det har riktignok ikke alltid vært definert som et eget yrke, men bondekona har hatt høy status og posisjon i samfunnet helt tilbake til vikingtida.

Av Halldis C. Sørby

Gården har vært en typisk mann- og konebedrift, selv om det i mange tilfeller har vært mannen som har hatt det økonomiske ansvaret og mest direkte makt.

I gamle dager var slaktestell, brødbaking, matlaging, klesvask og også fjøsstell, gjøremål som var forbeholdt kvinner. Men kampen for likestilling førte med seg nye muligheter og mer rettferdig fordeling av både lønn og arbeid for bondekona. Hvordan har bondekones liv vært i Skoger? Nå er det ikke mange typiske bondekoner igjen her i Skogerbygda, arbeidet er flyttet ut fra gården og bondekona har en egen selvstendig jobb.

For å kunne kalle seg ekte bondekone i dag, må hun delta aktivt i arbeidet på gården. Den moderne bondekona kjører traktor, steller dyr og deltar i gårdsarbeidet. To personer i Skoger blir av alle jeg har spurt, trukket fram som flotte eksempler på bondekoner. Det er så klart Inger Ekeberg og Karen Alm Knudsen.

Forts. neste side

Jordbærdronningen sjøl og tatt forholdsvis nylig hjemme hos Inger.

Karen sammen med mellomste sønnen Kjetil, når de skal ha kuene hjemmefra Vestby og over til Hanevold på beite om sommeren. Som vi ser er hun spinkelt bygd, men råsterk likevel.

Barnebilde av Inger Ekeberg sammen med kusine Inger Anna på Meren i Lier. Vår Inger til høyre, hun er ca. fem år, Inger Anna ca. syv. To søte småjenter.

Det er derfor veldig moro å få snakke med dem og høre hva de har å fortelle om sitt yrkesliv.

Inger på Flåten

Jeg møter Inger en fin vinterdag hjemme i kårboligen på gården Flåten. Hun byr på deilige, hjemmebakke wienerbrød og kaffe. Selv tenker hun at hun ikke er ei typisk norsk bondekone av den gamle sorten, siden hun i mange år hadde jobb ved siden av. Vi kan jo heller si at hun har vært ei typisk moderne bondekone, og hun har mange fine minner som hun deler med oss.

Inger ble født i 1941 i Sjøstad i Lier. Hennes foreldre drev med grønnsaker i tillegg til gården, og de hadde også et gartneri med drivhus og plantesalg. Hennes onkler var kjøpmenn på Meren, og hun har mange minner fra butikken. Bestefar hadde et slakteri og meieri. De reiste rundt og henta melk med hest og vogn, eller slede om vinteren. Det var støpt store kummer i kjelleren. Is ble henta på Garsjø, den ble hakket opp og lagt sammen med sagflis oppi kummene. Dette fungerte som kjøleskap, og holdt helt fram til høsten. Melka holdt seg iskald og veldig god, så dette var en god løsning fram til de fikk sitt første ordentlige kjøleskap i 1949, et Delta fra National Industrier.

Hermetiserte kjøttkaker

Matlaging og fjøsstell var de vanligste oppgavene for bondekona, både i gamle dager og i nyere tid. De var i stor grad selvforsynte, forteller Inger, både med kjøtt og grønnsaker. Slaktinga foregikk lenge på gården, med en omreisende slakter. Også da hun var liten, syntes Inger dette var spennende, hun fikk røre blod og syntes det var gøy. Konservering av kjøtt fra egne dyr, var en viktig oppgave. Kjøttkakene ble hermetisert og lagt på

Norgesglass, skinker lå på salthølk fra desember til mai. Rull og sylte var også selvfølgelige produkter. Gulrøttene holdt seg godt liggende på sagflis.

Melkekuer, jordbær og kålrot er hva hun og mannen Ragnar har drevet med. Mange har nok vært hos dem på selvplukk av jordbær. Hun kom til Skoger i 1962, og var den som brakte med seg jordbær til gården. Det første året var det bare en kjøkkenhage, men allerede i 1963 hadde de 3 mål med jordbær, og de fikk levere til gartner Mogenssen. Kålrot dyrka de først til fôr, senere også til konsum.

De første åra dreiv de med jordbæra aleine, men etter hvert fikk de to damer fra Andorsrud til å hjelpe med plukkinga. Plantinga tok de selv, en jordbærplante varer i tre år, så de kunne ikke slappe av så lenge. På 70-80 tallet hadde mange ungdommer sommerjobb som jordbærplukkere hos dem. Det var en hyggelig tid, synes Inger. Selvplukken også. Fullt av folk og liv, men selvfølgelig var det slitsomt også. Da syntes Inger det var fint å kunne gå i fjøset og stelle kuene. I fjøset var det fred og ro.

Jobbet på Vestbygda skole

Ellers var hun bare i fjøset ved behov, og mest i onnene, for hun hadde jo jobb utenfor gården. Hun var kontordame på Vestbygda skole fram til 1992, og ble hyret inn som regnskapskonsulent av Lier regnskapskontor etter dette. Men Inger var også med på det ordentlige onnearbeidet. Hun harva, slådda og kjørte mellom i kålrotinnhøstinga. En allsidig dame, kan vi trygt si! Det var lange dager, men hun likte det veldig godt. Som så mange andre bondekoner, drev hun selvfølgelig med håndarbeid i ledige stunder. På 70-tallet pleide en god del bondekoner å møtes på Hanevold for å veve. Noen fantastisk fine resultater av dette henger på veggen hjemme hos Inger og Ragnar.

Nå er det bare vietnamesere som jobber i jordbærråkeren. Det begynte på åtti-tallet med at noen av de ansatte fra Konnerud skole ringte og lurte på om det var jobb til noen båtflyktninger på gården. En hel familie med 9 barn kom dit, så det ble plenty med arbeidskraft. På gården kalte de etterhvert patriarken for pappa Konnerud. Senere kom det reisende slektninger av dem

Karen og ektemann Kalle med kuene i fjøset hjemme på gården Vestby.

fra Vietnam, og de bodde på gården i mange sesonger. Inger skryter veldig av disse, de var enestående innsatsvillige.

Helt til for fem år siden, deltok Inger i lukinga i jordbæråkeren. Hun har alltid likt å jobbe, og hatt mye energi. Da hun var barn, måtte hun luke i purreåkeren og hakke i kålåkeren hele sommeren. De gikk også på skauen og plukka bær og liljekonvall som de solgte. Hun forteller at hun misunte de som dro på ferie, og fra 1976 tok hun og Ragnar seg alltid en ferie i november selv. Begge er eventyrlystne, og de har reist verden rundt, Kenya, Sør-Afrika, Thailand er noen få eksempler. Israel var det flotteste, sier Inger uten å nøle. Det var som å reise rundt i bibelhistorien.

Mange bondekoner har ikke hatt egen inntekt og ikke ordna pensjonsforhold. Slik har det ikke vært hos Inger og Ragnar. De hadde delt inntekt, og dette var godkjent av ligninga. Derfor har hun opptjent pensjonspoeng og får egen pensjon. Da de overdro gården til sønnen Bjørn i 1992, hadde de 20 kuer, 2 mål kålrot og 20 mål jordbær + korn selvfølgelig. Nå prøver de med tunneler av plast til jordbæra. Ser de godt etter, ser du dem bak låven, når du kjører forbi. Dette er økologisk drift, og meldugg fjernes med ultrafiolette stråler.

Sjokoladekake på benken

Jeg besøker Karen i leiligheten på Konnerud, der hun har bodd i over 15 år. Først med Kalle, nå alene. Jeg blir selvfølgelig budt kaffe med deilige rundstykker til. Det å by på kaffe er en tradisjon hun har med fra gården, der alle som var innom måtte få kaffe og sjokoladekake (det hadde hun alltid klart på benken). Til og med dyrlegen tok seg tid til en kopp kaffe når han kom til gårds. Når Karen forteller om dette, fremkaller det gode minner om en tid da vi hadde litt mer tid. Vi var ikke alltid på farten, effektivitetskrava var ikke så harde.

Karen vokste opp i Askim, og de første årene av sitt liv bodde hun ikke på gård. Men faren hadde en gård på Toten og der var hun i alle ferier. Da Karen var 14, overtok moren en gård med en del skog. Der drev hun på med skogstell og tynning, og var jo litt forut for sin tid. I 1969 kom Karen til Skoger, da var hun ferdig utdannet ergoterapeut. Som så mange andre på den tiden, valgte hun å være hjemme mens barna var små. I denne perioden var hun også med på vevstua på Hanevold, og hadde mye kunnskap å dele siden hun hadde gått to år på husflidsskole. Svigerforeldrene bodde i 2. etasje, og de hjalp til i gårdsdrifta. Svigermor melket, og svigerfar føret og løfta melka opp i tanken. Det var kjekt å ha dem der, fordi det var alltid noen som kunne passe barn hvis Karen og Kalle skulle på noe.

Slådding og harving

Karen var mye med på utearbeidet. I begynnelsen var hun med på treskinga, og sto bak og knøyt sekker. Slådde og harve gjorde hun også. De föra en god del med halm, og Kalle reiste rundt og pressa halm for mange. Halmen ble luta, så stablet i låven og så lempa videre til en lastebil. Dette var firkantballer, og de var tunge og slitsomme å stable. Når de la silo, stod Karen i siloen og spredde utover etter at lasset var tømt oppi.

Fra vevstua på Hanevold. Fra venstre Inger Ekeberg, Margrethe Lunda og Ella Hindhamar. Er vel tatt på slutten av 70-tallet.

I 1986 fikk Kalle diagnosen MS, og måtte etter hvert sitte i rullestol. Da begynte de med besøksgård i samarbeid med Bondelaget, for det var en jobb Kalle kunne delta i fra rullestolen. Ca. 23 klasser var på besøk fra jul og utover mot våren. Det begynte med 2. klasse, som så ble 3.klasse, da seksåringene kom inn i skolen. Det var veldig morsomt å holde på med dette, sier Karen. Ungene hadde mange rare forestillinger om hvordan bønder levde, de trodde de sov på halmmadrasser og hadde utedo.

Da Kalle ble syk, valgte de å fortsette med kuer og hun dreiv fjøsset alene i 10 år, med noe hjelp fra guttene av og til. Dette var et bevisst valg fra Karen, hun trivdes med gårdsarbeid og fjøsstell. Det var en jobb å bli sterk av. De var også medlemmer av en avløsserring, slik at de fikk ferie og fridager som andre. Karen og Kalle var også glade i å reise, de var mye ute og farta, både før og etter at Kalle ble syk. Som vanlig nå, hadde Karen og Kalle delt lønn, men ved nærmere ettertanke er ikke Karen sikker på om det lønte seg pensjonsmessig.

Skoleassistent ved siden av

I tillegg til fjøsstell to timer hver morgen og tre timer hver ettermiddag, fikk Karen tid til å være skoleassistent på Skoger skole i 25 år! Det var fint å komme litt ut fra gården også. Karen sier at det å kunne dusje etter hver fjøsstell var kjempeviktig for henne, å ha fjøslukta i hår og klær som bønder måtte før i tida, var ikke noe særlig. Hun måtte også pynte seg litt med neglelakk!

Det har vært veldig interessant og hyggelig å snakke med disse to flotte representantene for vår tids bondekoner. Som bondekone før dem, fikk de tid til utrolig mye både inne og ute og lå aldri på latsiden. De likte å jobbe, og var ikke redde for å stå på.

Byens første og største Fellesfjøs

For 15 år siden åpnet et av landets største fellesfjøs dørene for 100 melkekyr og like mange kalver i Skogerbygda.

Av Tone Sverreson Ørmen

Det var en stor investering for de fire bøndene Per Borge, Bjørn Ekeberg, Christian Knudsen og Steinar Knutsen, som står bak Skoger Samdrift DA. Fjøsset er på størrelse med en idrettshall, 65 meter langt og 29 meter bredt og var et av landets største fjøs.

- Vi måtte få dansk hjelp. For i Danmark var det helt vanlig å drive samdrift med store fjøs, forteller Steinar Knutsen, en av eierne. Kjempefjøsset skulle bli topp moderne uten båser, slik at dyrene skulle gå som de ville ute og inne, de fikk også spesielle madrasser, som de ligger og slapper av på.

Det var vel noen gårdbrukere i Skoger som ikke hadde helt troen på samdrift?

- Ja det var mange som trodde dette ikke ville gå og de var veldig skeptiske. Men flere av de som var mest skeptiske til samdrift er veldig positive nå.

Samlingsplass

En gang i uka, hver fredag har vi fire et møte klokka 07.00 og en time senere kommer de andre i bygda som driver gårdsbruk ned hit for å slå av en prat. Vi har det sosialt og da får en vite alt som skjer i bygda også, sier Steinar og ler litt.

- Vi har altså blitt et sosialt møtepunkt, sier Steinar og smiler. Han tror nesten de må bygge på spiserommet med et karnapp, så de får plass til alle.

Tanken om dette store fjøsset, kom da det var generasjonsskifte på gårdene. For enten måtte flere av oss bygge nye driftsbygninger, hvis vi fortsatt skulle satse på melkeproduksjon, eller vi kunne prøve å få til noe sammen, forteller Steinar.

På 70 tallet var det 17-18 melkegårder i drift i Skoger, men nå er det kun Fellesfjøsset igjen som melkeprodusenter i Skoger og faktisk i hele Drammensområdet. Dag Gundesø sluttet med melkekyr ved årsskifte, men fellesfjøsset leier melkevoten til Gundesø, så har de 900.000 liter melk pr. år. Melkekyr på fellesfjøsset produserer 30-50 liter melk om dagen og de blir melket to ganger pr. dag.

Fuglekviser og rauting, en god harmoni i fjøsset med trygge kyr, som gjerne ville snuse litt på kamera og sleike litt på hånda.

15 års jubileum

Fellesfjøsset har hatt 15 gode år, de har 6 årsverk, men det er til sammen 15 stk som jobber deltid på bruket. Erik Nålby, driftsansvarlig har vært avløser på 6 forskjellige gårder, før han startet i fellesfjøsset og fikk en fast arbeidsplass. De fire eierne har

2003: Christian Alm Knudsen, Bjørn Ekeberg, Per Borge og Steinar Knudsen skal bygge et nytt fjøs som er mye større enn det Per Borge har nå. Foto: Reidar Halden.

andre jobber i privaten, en snekker, en anleggsgraver/rørlegger, en landbruksmekaniker og en er jordbruker. Til sammen har de god erfaring og er et godt team som samarbeider om driften og har ansvar for forskjellige oppgaver de er utdannet i.

Kunstig inseminasjon

Dyrlegen kom denne søndagsformiddagen, det var 3 kuer som var i brunst og det er viktig å treffe akkurat. Kuene går med en inseminasjons måler på seg, slik at de kan følge ekstra godt med.

- Ja i dette fjøsset er det god kontroll på brunsttiden, det er mange flinke gutter her, sier Einar Rudi, veterinær. Han reiser i dag rundt med sæd i kofferten denne søndagsformiddagen.

Gårdsgutten, Erik Nålby, driftssjef og fjøssets viktigste mann, god snakker daglig med dyra.

Fakta

«Kyr som har hatt kalv» (Skoger)

1918	Kyr (1-2 år) som har hatt kalv:	3
	Kyr over 2 år som har hatt kalv:	1262
1929	Kyr (1-2) år som har hatt kalv:	7
	Kyr over 2 år som har hatt kalv:	1563
1939	Kyr som har hatt kalv:	1739
1949	Kyr som har hatt kalv:	1052
1959	Kyr som har hatt kalv:	765
1969	Drammen Mjølkeku:	474

Fordelt på 46 bruk (etter størrelse):
5-19 dekar: 1; 20-49 daa: 4; 50-99 daa: 8;
100-199 daa: 16;
200-299 daa: 10; over 300 daa: 7
(Hefte Buskerud)

- «Produksjonen av kumjolk var på det høyeste i slutten av 1930-åra. Etter krigen har produksjonen vist nedgang.
I 1939-40 var produksjonen 68 000 tonn, i 1969 hadde den minka til 38 000 tonn»
- «Storfetalet var på det høyeste i slutten av 1930-åra med nærare 60 000 dyr. Seinare har dyretallet minka jamt og har dei siste åra vore under 20 000. Like etter krigen var 61 prosent av storfeet mjølkekyr. Seinare har kutallet gått sterkare nedover enn talet på anna storfe, og dei siste åra har berre 38 prosent av storfeet vore mjølkekyr.»
Dette stemmer med «melkeku-tallene» i Skoger for 1939, 1949 og 1959 (siste Skoger før Drammen kommune)
- Landbrukstellingene gir detaljerte oversikter over bl.a. husdyrhold, men ikke over antall gardsbruk med mjølkekyr.
Det kommer først i 1969 da vi er i Drammen.

Kilde: <https://www.ssb.no/a/histstat/landbrukstallinger.html>

Rudi gjør klar inseminasjon sprøyta, klatrer over til den bestemte kua klapper litt på kua som Steinar Borge har klar, og sammen små prater de litt med kua og seansen er over, mens 99 andre kuer står og kikker og rauter litt, kanskje det er noen trøstene ord.

Einar Rudi har vært dyrlege siden 1972, han er godt kjent av alle dyreelskere og dy, men ble ekstra rikskjent etter han var med på et hest Realty program på NRK.

Det må jo bli ofte besøk for veterinæren når 100 kuer skal følges opp med riktig brunsttid?

Ja, denne gangen var det tre kuer som var klare, det er «gårdsgutten» Erik Nålby som følger nøye med. Einar Rudi gjør en god jobb og kalvene kommer til verden takket være han, sier gårdsgutten. Det har mye å si på bunnlinja, får ikke kuene kalver så går det dårlig med driften.

Per Borge og Einar Rudi samarbeider og god snakker med en av kuene som skal få dagens dose.

Kuene har brunst med 21 dager i mellom, så med 100 melkekyr, blir ikke dyrlegen arbeidsledig med det første.

Samdriftsfjøsset ble ferdig november 2003 og da ble det bygd med overkapasitet, landbrukskontoret var meget skeptisk, men nå er det akkurat passe og vi jobber med å utvide og forlenge fjøsset litt, sier Steinar Knutsen. Vi har ikke melke-robot, men vi har stabil arbeidskraft.

De dyrker foret selv rundt på flere gårder i bygda. I år slo maisproduksjonen bra til i den varme sommeren. De satser på 40% mais og 60 % gress produksjon, men i år måtte de supplere litt med kraftfor siden sommeren ble usedvanlig tørr og varm.

Dyrlegen, Einar Rudi forlater fjøsset etter oppdrag kunstig inseminering.

Flott tur til Oscarsborg

Siste lørdag i april dro en glad gjeng på 62 medlemmer av historielaget på tur til Oscarsborg festning i Drøbaksundet. Etter tradisjonelt godt traktement og god stemning i bussen, entret vi fergen ut til festningen i litt overskyet, men godt vær.

Av Inger Johnsrud

Vel framme ble vi delt i to grupper, og vist rundt på øya av to kunnskapsrike guider, som på en fengslende og engasjert måte fortalte oss om festningens historie. Ikke minst ble de dramatiske timene og minutene natten til 9. april levendegjort for oss. Her fikk vi et av Norgeshistoriens mest avgjørende øyeblikk nært innpå oss. Det var til tider nesten så vi ble delaktig i den spente og dramatiske hendelsen i 1940.

Etter en velsmakende lunsj på hotellet, med flott utsikt over

Leder Hanne, alltid parat for Historielaget.

Historielaget på Drøbaksferga. Foto: Jan Haldor Skramstad.

fjordlandskapet, var det tid for fergetur tilbake til Drøbak. Litt i våre egne tanker og samtaler, var det noen av oss som trasket i land på et for tidlig anløp, men ble heldigvis ropt tilbake av den unge billettkontrollørens: «Hallo!! Dere gamlinger ska'kke av her!» Vi skjønnte at det faktisk måtte være oss hun mente, og tuslet litt flau over egen åndsfraværelse om bord i båten igjen. Etter en liten rusletur i koselige Drøbak, vendte en fornøyd gjeng tilbake til høylandet og bygda igjen, etter nok en velorganisert og hyggelig tur i Jan Sundby Ekeberg og Jan H. Skramstads regi.

En flink guide engasjerte alle. Her foran en av kanonene som åpnet ild mot Blücher fra 900m hold. Rekkevidden er 2,3 mil.

Gruvedrift og ville frierier

Skoger og Konnerud historielags teatergruppe «Det Dramatiske Selskab» setter opp en ny og utvidet vandring med teatertablåer ved Nikkerudgruvene i juni.

Utgangspunktet for vandringene er Kinnerud gård der kursen settes for Nikkerud gruver med malmveien videre til Nikkerud og retur til Kinnerud. Vandringene foregår lørdag 15. juni klokken 14.30 og søndag 16. juni klokken 13.30. Merk at forskjellige starttidspunkt de to dagene.

Det er salg av kaffe og kaker. Inngang kroner 100. Du kan betale både med kontanter og Vipps. Barn under 12 år gratis.

Parkeringen er på Olsrud med en hyggelig liten skogstur inn til Kinnerud og SIF hytta. Buss 24 til Eikerdelet.

Det var stor oppslutning da Det Dramatiske Selskab for to år siden hadde historisk vandring ved Nikkerudgruvene.

Omvisning på Store Solum

Nå har du muligheten til å ta Store Solum gård nærmere i øyensyn.

Vibeke Kiær og Hans Eid Grøholt ønsker Skoger og Konnerud historielags medlemmer velkommen til omvisning i hovedhus og hage torsdag 15. august fra kl. 18.00 til 20.30.

Eierne har brukt mye tid og ressurser på å pusse opp gården og ble belønnet med Fortidsminneforeningens bevaringspris i 2014.

Styret oppfordrer alle til å ta med campingstol og kaffe etc. Ved regnvær blir arrangementet utsatt.

Store Solum gård. Foto: Inger Johnsrud.

Stor aktivitet i historielaget

Skoger og Konnerud Historielag har bak seg et år med svært stor aktivitet. Det kunne både avtroppende sekretær Anne Lise Bjørge Erichsen og lederne av komiteene rapportere om på årsmøtet.

Av Bjarne Dramdal Erichsen

Historielaget holder aktiviteten oppe på et høyt nivå, og siden sist er det gjennomført en imponerende rekke turer og arrangementer.

Bilde-quiz er i ferd med å bli en tradisjon, kulturdagen på Skjeldrumsaga hadde et svært variert og godt program og den årlige varturen er blitt vårens vakreste eventyr i historielaget. Vestskogdagen og høstmøtet var også attraktive arrangementer. Og i tillegg hadde Det Dramatiske Selskab hele fem historiske vandringsdager på Konnerud.

Men den store aktiviteten tærer ikke på kapitalen i laget. Kasserer Randi Raaen kunne igjen rapportere om solid økonomi. Regnskapet viser et overskudd på godt over 96.000 kroner og Det Dramatiske Selskab gikk med drøye 2.000 kroner. Dermed er egenkapitalen styrket tilsvarende og er nå på 821.398 kroner.

Aktiviteten er stor i historielaget. Her legger Trine Borge Johansen fram årsberetningen fra Skoger Bygdesamlinger for årsmøtet.

Valgene på årsmøtet ble gjennomført i tråd med valgkomiteens innstilling,

Medlemstallet er noe fallende, ved årsskiftet hadde historielaget 441 medlemmer mot 471 ved årsskiftet 2017-2018.

Vipps, så får historielaget mer penger i kassa

Historielaget har i et par år samlet inn epostadressene til medlemmene. Målet er å kunne kommunisere med alle våre medlemmer på epost, det vil si alle medlemmer som har en epostadresse. Og det har de aller fleste nå.

Husk å gi beskjed hvis du har skiftet epostadresse, og sjekk søppelposten din innimellom. Det hender våre eposter havner der. Veldig mange har også skaffet seg betalingsløsningen Vipps, der du enkelt kan betale via en app på mobiltelefonen. Det fører til at mange ikke har med kontanter, og for å gjøre det enkelt å betale kontantløst har historielaget nå også skaffet seg Vipps. Nummeret er 104981.

Ett av målene er å slippe å sende ut fakturaer med medlemskontingenten i posten hvert år. Portoer er en betydelig kostnad for Skoger og Konnerud Historielag, og ved å få medlemmene

til å kunne motta fakturaene på mail, eller betale med Vipps, er det mye å spare.

Send en epost til randi.raaen@ebnett.no eller post@skhist.no med din kontaktinformasjon, så registrerer vi deg og du bidrar til at historielaget sparer penger som heller kan brukes på aktiviteter i laget.

Tillitsvalgte

Valgte etter Skoger og Konnerud Historielags årsmøte 4. april 2019

Styret

Leder: Hanne Fretheim
Nestleder: Jan Sundby Ekeberg
Sekretær: Jon Halden
Kasserer: Randi Raaen
Styremedlem: Tore Chr. Skjeldrum
Styremedlem: Linda Skjeldrum
Varamedlem: Anne Lise Bjørge Erichsen
Varamedlem: Jan Haldor Skramstad

Revisorer

Finn Halden
Solveig Øvrebø Steen

Arrangementskomitéen

Steinar Knutsen
Toril Skramstad
Heidi Solberg
Per Aga
Henning Borge
Hilde Hyllseth
Trygve Fretheim
Tor Willy Fredriksen
Svein Johansen

Foto- og IT-komitéen

Ingar Steen (leder)
Torill Juel
Runar B. Nilsen
Tom Hayden
Per Runar Thoresen
Otto M. Tollefsen

Bygdesamlingen

Oddvar Borge Johansen

Redaksjonskomitéen

Bjarne Dramdal Erichsen (redaktør)
Halldis C. Sørby
Tone Sverreson Ørmen
Ingvild Anita Velde
Inger Johnsrud
Elin Eskerud

Distribusjonskomitéen

Per Runar Thoresen (leder)
Knut Ingar Samuelsen
Reidar Halden
Hans Myhre

Rønnehue – styret

Bjørn Syvertsen (dugnadsleder)
Tore Skjeldrum (fra styret)
Maria Bostrøm (fra Selvik Bruk)

Sti- og boplasskomitéen

Erik Bjørnløv-Larsen (leder)
Hans Myhre
Hans Gundesø

Skjeldrumsagakomitéen

Erik Juel (leder)
Svein Johansen

Malmveikomiteén

Hans Myhre (leder)
Erik Bjørnløv-Larsen
Tom Hayden
Per Runar Thoresen

Teaterkomitéen

– Det Dramatiske Selskab

President: Jan Sundby Ekeberg
Visepresident: Bent Lønnrusten
Kasserer: Jan Lokshall
Sekretær: Astrid E. Sørsdal
Styremedlem: Laila Klem Tveten
Styremedlem: Betty Sønstrød

Valgkomitéen

Gerd Skjeldrum (leder)
Toril Naper Hauge
Tone Sverreson Ørmen

Navnekomité Drammen kommune

Per Runar Thoresen

Spennende quiz-kveld

Den andre quiz-kvelden i regi av fotokomiteen i Skoger og Konnerud historielag ble en ny suksess.

Deltagerne fikk bryne seg på en rekke vriene bilde-spørsmål, og treffsikkerheten hos lagene var nok noe variabel. Som sist ble bildequizen arrangert på Imjelt Golfcenter med pizza og godt drikke etter eget valg til.

De rundt 50 deltakerne hygget seg med både spørsmålene, løsningene og serveringen.

Leder i historielaget, Hanne Skjeldrum Fretheim, ønsker velkommen til bildequiz,

Returadresse:

Skoger og Konnerud Historielag
Postboks 9112, 3006 Drammen

Vestskogdagen 2019 søndag 26. mai

Minnebautaen ved Lauvkolttjern

Kl. 12.00: Samling ved Vestskogjegernes minnebauta: «Ord for dagen» og blomsterhilsen ved generalmajor i Heimevernet, Eirik Kristoffersen.

Rønnehue

Kl. 13.00 Salget starter akkompagnert av trekkspillmusikk

Kl. 13.30: Flystyrten på Boden-jordet
Den 28. desember 1944 styrtet Short Stirling LJ970 fra Royal Air Force på Boden-jordet i Sande. Sju unge menn fikk sitt siste hvilested ved Sande kirke, men hvem var de og hva skulle de her? Den lokalhistorisk krigsinteresserte Bent Lønrusten har begynt å grave i historien, og beretter om den tragiske hendelsen og hva som skjedde denne fatale romjulsnetten.

Foredraget foregår ute og uten audiovisuelle hjelpemidler

Inngang kr. 50,-, barn under 12 år gratis. Ta med noe å sitte på.

Andorsrudgrinda åpner kl. 09.00 og stenger kl. 17.00.

Short Stirling.

Bent Lønrusten.

Viktige datoer i 2019

Flere av arrangementene er omtalt i denne utgaven av Historielagsnytt.

Søndag 26. mai

Vestskogdagen klokken 12.00

Lørdag 15. juni

Historisk vandring ved Nikkerudgruvene
klokken 14.30.

Søndag 16. juni

Historisk vandring ved Nikkerudgruvene
klokken 13.30

Torsdag 15. august

Besøk på Store Solum gård klokken 18.00
Værforbehold

Søndag 15. september

Kulturdag på Fossekleiva klokken 12.00

Torsdag 24. oktober

Høstmøtet på Sørvangen klokken 19.00